

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Gfv.VII.30.195/2020/3.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Kálmánné dr. Csorba Livia kamarai jogtanácsos

Az alperes: alperes1

Az alperes jogi képviselője: Illés és Társai Ügyvédi Iroda cím1

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pécsi Ítéltábla

Pf.V.20.115/2019/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Zalaegerszegi Törvényszék 1.P.20.816/2017/75.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A S.M. Kft. (a továbbiakban: adós) 2010. január 12-i kezdő időponttal elrendelt felszámolási eljárásában felszámolóként az alperes került kijelölésre. Az adós a felszámolási eljárás alatt tovább folytatta a gazdasági tevékenységét. Az alperes 2010. január 23. és 2010. május 7. között 23 alkalommal beadott kérelmére a felperes jogelődje 116.444.428 Ft visszatérítendő bérgarancia-támogatás iránti kérelmének adott helyt az adós munkavállalóival szembeni bértartozásokra. Az alperes a bérgarancia-támogatások igénylésekor a saját forrás összegét minden esetben 0 forintban jelölte meg. A felperes jogelődje az első visszatérítendő támogatást 2010. február 1-jén meghozott határozatában 37.028.083 Ft-ban állapította meg. A határozatában meghatározta a visszafizetés esedékességét (2010. április 11.) és módját is. Az alperes a felperes hitelezői igényét felszámolási költségként vette nyilvántartásba. A felperesnek a 37.028.083 forint visszatérítendő bérgarancia-támogatás iránti hitelezői igényét esedékességben 81.994.145 Ft „a” kategóriás felszámolási költség előzte meg.

[2] Az alperes 2012. február 29-i fordulónappal elkészített közbenső mérlegéhez csatolt közbenső jelentésének nem volt pénzforgalmi kimutatása, ezért a felszámolási eljárást lefolytató bíróság megtagadta a mérleg jóváhagyását. A közbenső mérleghez csatolt közbenső jelentés 4. pontja és a 2. számú mellékletét képező hitelezői igény összesítő táblázat szerint az összes bejelentett hitelezői igény 3.550.230.485 Ft, amelyből az MFB Zrt. zálogjoggal biztosított követelése 2.011.767.769 Ft. Az „a” kategóriás hitelezői igény 124.756.539 Ft, azon belül a közbenső mérleg fordulónapjáig igénybe vett bérgarancia-támogatás 114.418.626 Ft.

[3] Az alperes 2013. október 25-én nyújtotta be az adós felszámolási eljárásának egyszerűsített módon való befejezése iránti kérelmét. A felszámolási zárójelentését többször, legutóbb 2016. július 19-én módosította. Az elsőfokú bíróság 2016. augusztus 9-én küldte meg a felperesnek az adós módosított felszámolási zárómérlegét és vagyonfelosztási javaslatát. A felperesnek ebből jutott tudomására, hogy az alperes a részére küldött

tájékoztatásaiban tévesen állította a felszámolási vagyron zálogjoggal való teljes lefedettségét és a hitelezői igénye megtérülése lehetetlenségét, az adós ugyanis jelentős pénzforgalmat bonyolított a felszámolás alatt. Az alperes a felszámolási zárójelentés benyújtását követő adóvizsgálat után intézkedett az adós iratanyagának archiválása iránt. A H. Zrt. telephelyén az adós iratai 2017 nyarán beázás miatt megsemmisültek.

[4] Az adós felszámolásának befejezésére 2017. november 16-án került sor, a felperes hitelezői igénye nem került kielégítésre.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A felperes 2017. augusztus 9-én előterjesztett keresetében az alperes kötelezését kérte 37.028.083 Ft és annak 2013. március 1-től járó törvényes mértékű késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 54. §-a, valamint a jelen ügyben még alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 339. § (1) bekezdése és 301. § (1) bekezdései alapján.

[6] Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 130. § (1) bekezdés g) pontja, illetve az rPp. 130. § (1) bekezdés b) vagy c) pontja, valamint az rPp. 157. § a) pontja alapján. Érdemben a felperes keresetének elutasítását kérte elsődlegesen a felperes kártérítési követelésének elévülése miatt, másodlagosan pedig arra hivatkozással, hogy nem állnak fenn az alperessel szemben a Cstv. 54. §-ában a felelőssége megállapításához szükséges feltételek. Az alperes az adós felszámolójaként nem tanúsított jogellenes magatartást, a Bérgarancia Alapból a támogatások lehívása jogszerűen történt, és betartotta a Cstv.-ben a hitelezői igények kielégítésére meghatározott sorrendet is.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetének helyt adott. Megállapította, hogy a per megszüntetésének feltételei az rPp. 130. § (1) bekezdés g) pontja szerint azért nem állnak fenn, mert jogszabály külön nem határozza meg a bérgarancia-támogatás visszafizetésének elmulasztására alapított kártérítési igény perbeli érvényesítésére jogosult személyt. A Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Bat.) 8. § (1) bekezdését pedig azért nem találta alkalmazhatónak, mert a felperes nem jogosulatlanul igénybe vett, vagy nem jogszerűen felhasznált támogatásra hivatkozott a perben.

[8] Az alperes által megjelölt egyéb jogszabályok – a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.) 39. § (3) bekezdés d) pontja, 39/A. § (1) és (11) bekezdése, valamint a Bat. 1. § (4) bekezdése alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy a felperest megilleti a perbeli igény érvényesítésének a joga (kereshetőségi jog). Nem fogadta el az alperesnek azt a védekezését sem, hogy a felperes azért nem érvényesítheti a kártérítést, mert a kár a felperesre rábízott vagyont, a

Nemzeti Foglalkoztatási Alapot érte. Kiemelte, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatról szóló 315/2010. (XII.27.) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdése és 1. sz. melléklete és az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. § (1) és (3) bekezdése, valamint 17. § (2) bekezdése alapján a felperes dönt a támogatás megállapításáról és folyósításáról, illetve annak visszaköveteléséről is, nem a miniszter gyakorolja az alaprésszel kapcsolatos hatósági jogköröket. A támogatás megállapításáról szóló határozatban előírt visszafizetési kötelezettség elmulasztása a felszámolónak a támogatás igénybevételevel kapcsolatos eljárása körébe tartozik, ezért a Bat. 8. § (3) bekezdése és a Cstv. 54. §-a értelmében az ezzel kapcsolatos kártérítési igény érvényesítésére a felperes jogosult.

[9] Megalapozatlannak találta az alperes elévülési kifogását is. Kiemelte, hogy a felperes által állított 2013. március 1-jei károkozás időpontjához képest a felperes 2017. augusztus 9-i perindítására az rPtk. 324. § (1) bekezdése szerinti 5 éves elévülési időn belül került sor. Az rPtk. 326. § (2) bekezdésére hivatkozással előterjesztett, az elévülés nyugvása, illetve a félbeszakadás körében előterjesztett kifogásokat ezért nem is vizsgálta. A per eldöntése szempontjából nem volt jelentősége, hogy a felperes írásbeli fizetési felszólító levelei megszakították-e az elévülést.

[10] A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján arra a megállapításra jutott, hogy az alperes a felszámolói feladatai ellátása során nem tanúsította a Cstv. 54. §-ában előírt gondosságot, mivel a Cstv. 58. §-a szerinti kielégítési sorrendet megsértve a felperes hitelezői követelésének esedékességi időpontja utáni követeléseket is kielégített.

[11] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja körében megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[12] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a per megszüntetése körében kifejtett álláspontjával a Bat. 8. §-ra történő hivatkozás kivételével, amelyet mellőzött az elsőfokú ítélet indokolásából [9. oldal (2) bekezdés]. Kiemelte, hogy a felperes és az adós között egyfajta speciális kötelmi jogviszony jött létre a bér garancia-támogatás iránti kérelmek teljesítésével, amely alapján az első támogatási összeg visszafizetése 2010. április 11-én esedékessé vált. Kifejtette, hogy a felperes kára nem ekkor, hanem abban az időpontban következett be, amikor a visszafizetést az adóstól már nem követelhette. Hangsúlyozta, hogy a felperes keresetének előterjesztésekor a kártérítési követelés nem hogy elévült, hanem idő előtti volt, még nem vált esedékessé. A felperes kára ugyanis a folyósított támogatás visszakövetelésének meghiusulásával keletkezett, ami adott esetben a behajthatatlansági nyilatkozat kiállításának hiányában a felszámolás befejezésének időpontja, azaz 2017. november 16. volt.

[13] Az rPp. 164. §-a alapján akként foglalt állást, hogy az adós könyvelési iratainak megsemmisülése miatt a tényállítások bizonyíthatatlansága az alperes terhére esik, illetve hogy a kártérítési felelősség alóli kimentéshez szükséges feltételek bizonyítása is az alperest terheli a felperes tényállításával szemben, így annak bizonyítása is, hogy az alperesnek nem kellett kifizetnie az adós vagyonából az esedékessé vált bér garancia-követelést, illetve hogy nem

sértette meg a Cstv. 58. §-a szerinti szabályokat. Az alperes jogértelmezésével szemben a Cstv. 3. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján arra a következtetésre jutott, hogy az adós felszámolás alatti bevételei is az adós vagyonába tartoznak. A perben beszerzett bizonyítékokat a per egyéb adataival összevetve és az rPp. 206. § (1) bekezdése alapján mérlegelve pedig megállapította, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondossági eljárást tanúsította, megsértette a Cstv. 58. § (1) bekezdésében és 57. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért fennáll a felperes felé a kártérítési felelőssége. Utalt arra is, hogy az alperesnek az a fellebbezési tényállítása, hogy a felperes követelését esedékességben 190.500.000 Ft megelőzte, olyan új tényállításnak minősül, amely az rPp. 235. § (1) bekezdése miatt nem vehető figyelembe. Tévesnek tartotta az alperesnek azt a hivatkozását is, hogy a káronszerzés tilalmára tekintettel a felperes kártérítési igényéből levonandók azok az összegek, amelyeket a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (a továbbiakban: NFA) azáltal takarított meg, hogy az adós továbbfolytatta a termelői tevékenységét, ezért a munkavállalókat nem kellett az NFA költségére ellátásban részesíteni. A késedelmikamat-fizetési kötelezettség kezdő időpontjának meghatározásában megalapozottnak a fellebbezést, ezért abban a részében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[14] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan új határozat meghozatalával a kereset elutasítását, harmadlagosan az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.

[15] Arra hivatkozott, hogy fennállnak a per megszüntetésének a feltételei, a felperes perindítási jogosultságának hiánya, illetve az előzményi eljárások mellőzése miatt, ezért a jogerős ítélet sérti az rPp. 157. § *a)* pontját, az rPp. 130. § (1) bekezdés *g)*, *b)* és *c)* pontját. A felperes keresetének érdemi elutasítását a perbeli legitimáció (kereshetőségi jog) hiányára hivatkozással az rPp. 3. § (1) bekezdése, a Bat. 8. §-a, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 6/B. §-a, az Flt. 39. § (1) bekezdése, 39/A. § (1) és (11) bekezdése, a Vhr. 1. §-ának, 10. §-a, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 18/2013. (VI. 11.) NGM rendelet 2. § (1) bekezdése, az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 9. § (8) bekezdése és a Nemzeti Foglalkoztatási Alap kiadási előirányzatainak felhasználási szabályairól szóló 36/2015. (XII. 28.) NGM rendelet 1. § 1. számú mellékletének 7. sora alapján kérte. Állította, hogy jogszabálysértő a jogerős ítéletnek a kár bekövetkezése kezdő időpontjára vonatkozó megállapítása, így a felperes követelésének elévülésével kapcsolatos döntés az rPtk. 324. § (1) bekezdését, 325. § (1) bekezdését, 326. § (1)–(2) bekezdését, 327. § (1) bekezdését és 360. § (1) bekezdését sérti. Álláspontja szerint a felperes kárigényének elévülése az adósnak folyósított első bérgarancia-támogatás visszafizetésének esedékessé válásakor, azaz 2010. április 11. napján megkezdődött, ezért a keresetlevele előterjesztéskor a felperes követelése elévült. Az elévülés nyugváásával kapcsolatban utalt a Legfelsőbb Bíróság PK 51. számú kollégiumi állásfoglalására, amely szerint az azért nem következett be, mert a felperes kártérítési igényének érvényesítése nem ütközött akadályba. Az elévülés félbeszakadására vonatkozó rendelkezések pedig azért nem alkalmazhatók, mert a felperes fizetési felszólításnak nevezett levelei – tartalmi hiányosságuk miatt – nem eredményezték a követelés elévülésének a félbeszakadását.

[16] Vitatta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy az adóshoz befolyt árbevételeket elsősorban nem az azok megtermeléséhez szükséges költségekre kellett fordítania. Állította, hogy ez a jogértelmezés sérti a Cstv. 52. §-át, 58. § (1) bekezdését, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15. § (7) bekezdését. Állításai alátámasztásaként hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Fpkf.I.30.014/2010/2. számú végzésére, valamint a fellebbezéséhez a felszámolási költségek kifizetése körében csatolt, más adósok felszámolási eljárásában keletkezett iratokra. Állította, hogy ezek is alátámasztják azt az állítást, hogy ha az adós vagyona nem elegendő a felszámolási költségek kifizetésére, a felszámolónak kell mérlegelnie, hogy azokat esedékességük ellenére milyen sorrendben és milyen mértékben elégíti ki.

[17] Sérelmezte a feleket terhelő bizonyítási teher meghatározását és ehhez kapcsolódóan a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelését is. Álláspontja szerint a felek által csatolt bizonyítékok és a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a felperes keresetét el kellett volna utasítani.

[18] Fenntartotta azt az állítást, hogy az NFA megtakarítás levonandó a felperes által érvényesített kárból. Vitatta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását is, hogy nem sikerült kimentenie magát a kártérítési felelősség alól. Kiemelte, hogy mivel azt bizonyította, hogy a felszámolás iratanyagát a Cstv. által előírt rendben adta át az irattározást végző társaságnak, az iratok megsemmisülése nem róható a terhére, ennek következménye a bizonyítás körében nem értékelhető a hátrányára. A közbenső mérleg készítési és az ahhoz kapcsolódó elszámolási gyakorlata megfelelt az irányadó bírói gyakorlatnak, az adósnál az összhitelezői érdekeket szolgálta a termelés fenntartása. Az adós bevételei a felperes által elvárt elszámolás esetén sem nyújtottak volna fedezetet a felperes perbeli követelésére, a termelés folytatása az állami költségvetésnek jelentős többletbevételt eredményezett, a bérgarancia-támogatás visszafizetésének mint hitelezői igénynek a kezelése, besorolása vonatkozásában pedig az évtizedes felszámolói és bírói gyakorlatot követve járt el.

A Kúria döntése és jogi indokai

[19] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az abban hivatkozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[20] A Kúriának az alperes pergátló kifogására, valamint arra tekintettel, hogy a felülvizsgálati eljárás során az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a permegszüntetési okot hivatalból kell észlelnie, elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy fennáll-e az rPp.130. § (1) bekezdés g), illetve b) vagy c) pontjában írt feltétel, amelynek jogkövetkezményét az eljáró bíróságok nem vonták le.

[21] A Kúria rámutat arra, hogy a jogerős ítélet helytállóan foglalt állást abban a kérdésben, hogy nem alaposak az alperes által felhozott alaki (pergátló) kifogások. A felperes az adós hitelezőjeként a Cstv. 54. §-ára hivatkozással érvényesített kártérítési igényt az alperessel

szemben. Az alperes a perben nem vitatta, hogy mint az adós felszámolója a visszatérítendő bér garancia támogatás érvényesítésére jogosult hitelezőként a felperest vette nyilvántartásba. Az alperes által felhívott speciális jogszabályokból nem vonható le az a jogi következtetés, hogy a felperesnek mint az adós hitelezőjének nincs perindítási jogosultsága. A Cstv. 54. §-a azért nem “nevesíti” a felszámolóval szembeni kártérítési per indítására jogosult személyeket, mert a polgári jogi felelősség alkalmazására utaló rendelkezés (az adott ügyben ez az rPtk. 339. §-a) miatt erre nincs szükség. A felszámoló felelőssége ugyanis olyan sui generis kárfelelősség, ahol az adós hitelezője és a felszámoló között a felszámoló károkozó magatartása (kötelezettségszegése) keletkezteti azt a kötelmi jogviszonyt, amely megteremti a hitelezők perindítási jogosultságát. Az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt, az alapkezelésről rendelkező – elsősorban pénzügyi rendelkezéseket tartalmazó – jogszabályokból az állításával szemben éppen az állapítható meg, hogy a felperes mint a munkaügyi központ jogutódja jogosult a bér garancia támogatások visszakövetelésére (behajtására). Ezt támasztja alá az is, hogy a Cstv. 80. §-a is a hitelezői igény érvényesítése körében számára adja meg a teljeskörű felhatalmazást. Kiemeli a Kúria, hogy a felperes (hitelező) kártérítési igényének érvényesítéséhez külön “felhatalmazó” rendelkezésre pedig éppen a speciális jogszabály, a Cstv. 54. §-a miatt nincs is szükség. Mivel azt az alperes sem vitatta, hogy a felszámolási eljárásban a bér garancia támogatással kapcsolatos követelést érvényesítő hitelezőként a felperest vette nyilvántartásba, ezért súlytalanok a perindítási jogosultság hiánya körében tett egyéb hivatkozásai.

[22] Alapvetően sérelmezte az alperes az előzményi eljárások hiánya miatt az rPp. 157. § a) pontja alkalmazásának mellőzését is. A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a Bat. 8. § (1) bekezdése a jogosulatlanul igénybe vett vagy nem jogszerűen felhasznált támogatás visszafizetéséről rendelkezik, a perbeli támogatás igénybevétele és felhasználása pedig jogszerű volt. A felperes keresetleveléhez csatolt, a per tárgyát képező visszatérítendő támogatásról a Bat. 4. § (3) bekezdése alapján rendelkező határozat a Bat. 9. § (1)–(3) bekezdésének megfelelően tartalmazta a visszafizetésre kötelezés módját és idejét is. Az alperes az adós felszámolójaként ez alapján vette – felszámolási költségként – nyilvántartásba a felperes hitelezői igényét. Az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabályokat [a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 88. §, 94. § (1) bekezdés c) pont] a Bat. 4. § (3) bekezdése alapján a Bat.-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Az alperes a Bat. 9. § (1) bekezdése szerint már a támogatás iránti kérelemnek helytadó határozatában rendelkezett annak visszafizetéséről is, ezért helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy nem kellett az “ismételt” visszafizetésre kötelezésről határoznia. Emiatt nem vehető figyelembe az alperesnek a hatósági szerződés megkötésével kapcsolatos hivatkozása sem. A Ket. 94. § (1) bekezdés c) pontja miatti jogszabálysértés pedig azért nem áll fenn, mert a felperes hatósági ellenőrzése során végezhető cselekmények kizárólag eljárásjogi természetű döntések. A hatóság sem az ellenőrzés során, sem annak eredményeként, lezárásaként nem rendelkezik érdemi beavatkozási, érdemi döntési jogosultsággal. A felperes által lefolytatott hatósági ellenőrzés “eredménye” (a felperes az alperest 500.000 forint eljárásbírással sújtotta – 9/F/7. alatt csatolt határozat) is ezt igazolja. Olyan jogszabályt, amely a felperest az igénybe vett támogatással összefüggésben hatósági ellenőrzésre köteleznél, az alperes sem jelölt meg. A felszámolás közzététele után pedig a Cstv. 38. § (3) bekezdése kizárja polgári bírósági eljárás kezdeményezését.

[23] A Cstv. 51. §-a szerinti kifogásolási eljárás hiánya körében kiemeli a Kúria, hogy mivel a felperesnek csak a záróanyag kézhezvételét követően jutott tudomására a

felszámolónak a Cstv. 58. §-át sértő tevékenysége, a felszámolási eljárásban – a hitelezői igénye kielégítésére rendelkezésre álló felszámolási vagyoni hiányában – a felszámolóval szembeni kifogásolási eljárás keretében az igénye már nem volt érvényesíthető. Az alperes által felhívott BDT2006.1371. számú döntés azért nem releváns, mert a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25. §-a és 32. §-a alapján a Kúriát nem köti. Megjegyzi a Kúria, hogy a hivatkozott eseti döntés egyébként is – a perbeli igénytől eltérően – jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésének érvényesítése tárgyában tartalmaz megállapításokat.

[24] Rámutat a Kúria, hogy megalapozatlanul állította az alperes felülvizsgálati kérelmében a felperes keresetösségi jogának hiányát is. A perbeli legitimáció a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, vagyis azt jelenti, hogy a felperest megilleti a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben, hiánya a kereset érdemi elutasításához vezet. Az anyagi jogi legitimáció kérdése mint a keresetösségi jog jelenik meg a bírói gyakorlatban, amely a felperes igényérvényesítési jogosultságát jelenti. A Kúria egyetértett a jogerős ítéletnek azzal a megállapításával, hogy mivel a felperes mint állami foglalkoztatási szerv jogutóda a visszatérítendő támogatást folyósító munkaügyi központnak, a NFA bérgarancia alaprészét érintő támogatási kérelmekkel kapcsolatos jogköröket az Flt. 39/A. § (1) bekezdése szerinti utaló rendelkezése alapján – figyelemmel a Vhr. 1. § (1) és (3) bekezdésére, 17. § (3) bekezdésére is – nem a miniszter gyakorolja. A felperes nem jogosulatlanul igénybe vett támogatás miatt érvényesít kártérítést, ezért a keresetösségi jogát a Bat. 8. § (3) bekezdése helyett a Cstv. 54. §-a alapján alkalmazandó rPtk. 339. § (1) bekezdése teremti meg.

[25] Arra helytállóan hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy a másodfokú bíróság tévesen állapította meg az elévülés kezdő időpontját, és a jogerős ítéletnek az a következtetése sem helytálló, hogy a felperes és az adós között „egyfajta speciális kötelmi jogviszony jött létre” a bérgarancia-támogatás iránti kérelmek tárgyában.

[26] A bérgarancia-támogatás visszafizetésének esedékessé válását a Bat. 9. § (1) bekezdése határozza meg. A felszámoló alperessel szembeni kártérítési követelés elévülése kezdő időpontjának meghatározásánál azonban nem annak van jelentősége, hogy a perben érvényesített első támogatási összeg visszafizetése 2010. április 11-én esedékessé vált, mivel a felperes kára ekkor még nem következett be. A visszafizetés elmulasztása ugyanis – a felszámoló kötelezettségzegésének hiányában (például ha a felszámoló azért nem fizeti vissza a támogatást az adós vagyonából az esedékességkor, mert a kifizetésekkel kapcsolatos jogszervi eljárása mellett sincs rá fedezet) – nem eredményezi automatikusan a felperes károsodását. A károsodás az adott tényállás esetében – a jogerős ítéletben foglaltaktól eltérően – nem is a felszámolási eljárás befejezésével, hanem az alperes jogellenes magatartása kifejtésének időpontjában, azzal egyidejűleg, vagyis akkor következett be, amikor a felszámoló a támogatás visszafizetése helyett más jogosult részére későbbi esedékességű felszámolási költséget fizetett ki. Ez a per adatai szerint 2013. első felében történt, amikor az alperes az adós vagyonának értékesítéséből befolyt vételárból a Cstv. 58. §-át sértő módon teljesített kifizetéseket. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében ugyan „elkülönítette” a felperes tényleges kárát az NFA vagyonában beállt csökkenéstől, ebből vezetve le az elévülés kezdő, 2010. április 11-i időpontját, ezt a jogértelmezést azonban a felszámoló és a felperes közötti kárfelelősségi „jogviszony” kizárja.

[27] A kártérítés az rPtk. 360. § (1) bekezdése értelmében a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, az elévülés pedig az rPtk 326. § (1) bekezdéséből kitűnően akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A perbeli kártérítési követelés elévülése ezért 2013. első felében kezdődött meg.

[28] Kétségtelen, hogy a felperes csak a 2016. december 9-én megkapott zárójelentésből szerzett tudomást a károsodása bekövetkezéséről, mivel azonban keresetét az rPtk. 324. § (1) bekezdése szerinti, a kár bekövetkezésétől számított öt éves elévülési időn belül előterjesztette, az elévülés nyugvásának illetve félbeszakadásának a jogvita eldöntése szempontjából már nem volt jelentősége.

[29] A Cstv. jelen ügyben alkalmazandó 54. §-a szerint a felszámoló a felszámolás során az adott helyzetben általában elvárható gondossággal köteles eljárni, a kötelezettségeinek megszegésével okozott kárért a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint felel. A felszámoló felelőssége az adósnak a felszámolás kezdő időpontjában meglévő, illetve a felszámolás alatt szerzett vagyonára [Cstv. 3. § (1) bekezdés *e*) pont, 4. § (2) bekezdés] terjed ki.

[30] Az alperes Cstv. 54. §-án alapuló kártérítési felelősségének megállapításához először abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az alperes tanúsított-e jogellenes magatartást, azaz megsértette-e a felszámolási költségek kielégítésének a Cstv.-ben meghatározott sorrendjét. Maradéktalanul egyetértett a Kúria az ítéletábra álláspontjával abban, hogy a felszámolási költségek kiegyenlítésének elve és a Cstv. 58. § (1) bekezdése alapján a felszámolónak a felszámolási költségek kiegyenlítésekor azok esedékességét kell figyelembe vennie. A Kúria nem kíván eltérni a Gfv.VII.30.062/2015/6. számú határozatában kifejtett állásponttól és az adott ügyben is irányadónak tekinti azt, hogy a Cstv. 57. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti felszámolási költség a Cstv. 58. § (1) bekezdése értelmében esedékességkor elégitendő ki a felszámolás során az adós felszámolás körébe tartozó vagyonából. Az alperes azt az utóbbi tett tényállítást (F/13/12. melléklet, 59., 72. sorszámú észrevétel), hogy a felperes első bérgarancia-támogatás visszafizetési igényét 81.994.145 forint helyett 190.500.000 forint felszámolási költség előzte meg esedékességben, ezért nem tudta azt kifizetni, nem tudta bizonyítani. A fellebbezéséhez A/6. alatt csatolt okiratokat ugyanis az rPp. 141. § (2) bekezdésének megsértése nélkül hagyta figyelmen kívül az ítéletábra. A 2016. július 19-i pénzforgalmi kimutatás összes bevétele pedig megegyezett a 2013. október 25-i pénzforgalmi kimutatás összes bevételeivel (F/13/1., F/13/4. alatti okirat, 43. sz. szakvélemény 8. oldal), ezért helytállóan jutott arra a következtetésre az ítéletábra, hogy az adósnál rendelkezésre állt a fedezet az első bérgarancia-támogatás visszafizetésére a követelés esedékességekor, a felszámoló tehát nem tanúsította a tőle elvárható magatartást, megsértette a Cstv. 58. §-át.

[31] Alaptalanul sérelmezte a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletnek a felperes hitelezői igénye kielégítésének alapjául szolgáló vagyon meghatározása körében tett megállapításait. Rámutat a Kúria, hogy az alperesnek az az állítása, hogy a felszámolás alatt folytatott gazdasági tevékenység pozitív bevétele tartozik csak az adós vagyonába, a felülvizsgálati kérelmében felhívott jogszabályokból nem vezethető le, ellentétes az Sztv. 15. § (1)–(2) bekezdésében meghatározott követelményekkel, a könyvviteli nyilvántartással szemben támasztott valóság elvével. A jogerős ítélet ezért helytállóan állapította meg, hogy az adós

vagyonába a 2010. január 12. és 2016. július 19. között elért bevétel (1.079.763.831 forint) tartozik.

[32] A felperes kártérítési igényének érdemi vizsgálatánál a továbbiakban – mivel az alperes az eljárásjogi jogszabályok jogszabálysértő alkalmazását és a bizonyítékok értékelésével összefüggő jogszabálysértés miatt anyagi jogi jogszabálysértést is állított – abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy helytállóan jutott-e az ítélőtábla arra a következtetésre, hogy a felperesnek azzal a tényállítással szemben, hogy a kára bekövetkezését (a hitelezői igénye kielégítésének részbeni elmulasztását) az alperes jogellenes magatartása okozta, az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az adós vagyona a felperes kártérítési igényének alapjául szolgáló bérgarancia-támogatás visszafizetésére nem rendelkezett fedezettel.

[33] A Kúria egyetért a jogerős ítéletben is felhívott EBH2011.2331. számú határozatban a feleket terhelő bizonyítási kötelezettség tárgyában kifejtett állásponttal. A felszámolóval szemben a Cstv. 54. §-ára hivatkozással indult perekben a bizonyítási teher és a bizonyítási érdek (kötelezettség) felszámolóra “telepítésének” az az észszerű indoka, hogy a hitelező – a felszámolóhoz képest – kirívóan információasszimmetrikus helyzetben van a felszámolási eljárásról, kizárólag a felszámoló által a Cstv.-ben meghatározott módon és időben adott “tájékoztatás” (pl. a Cstv. 50. § (1) bekezdése alapján készítendő közbenső mérleg) áll rendelkezésére még akkor is, ha a felszámoló betartja a Cstv.-nek a hitelezők tájékoztatására vonatkozó rendelkezéseit. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében nem jelölt meg olyan jogszabálysértést, amely indokolná az adott ügyben alkalmazott bírói gyakorlattól való eltérést.

[34] Az alperesnek az rPp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére alapított, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelését állító felülvizsgálati érvelésével kapcsolatban rámutat a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli jogorvoslati eljárás során általában nem vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésre. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljárás bíróság a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség (Kúria Pfv. V. 20.366/2016./4., megjelent: BH2017.155.).

[35] Hangsúlyozza a Kúria, hogy az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg a rendelkezésre álló okiratok alapján, hogy a felszámoló a Cstv. 58. § (1) bekezdése szerinti kielégítési szabályt megsértve nem fizette meg az adós vagyonából a felperes első bérgarancia-támogatását. A bizonyítékok mérlegelése körében olyan jogszabálysértést, amely azt támasztotta volna alá, hogy eltérő következtetésre kellett volna jutni, a felülvizsgálati kérelem sem jelölt meg.

[36] Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelem állításával szemben a jogerős ítélet nem sérti az rPp. 164. §(1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, a Cstv. 53. § (3) bekezdését és az Sztv. 169. § (1) és (2) bekezdését sem. A bizonyítatlanság következményeit abban a

körben, hogy a felszámoló hibájából az iratok nem álltak rendelkezésre a könyvszakértői bizonyítás lefolytatásához, az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül, az rPp. 3. § (3) bekezdésének és az rPp. 164. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával hártották az alperesre. A Cstv. 50. § (1) bekezdése alapján a felszámoló a felszámolási eljárás során kifizetéseket a Cstv. szerinti rendben teljesíthet, amelyet a közbenső jelentéshez csatolt közbenső mérleggel is igazolnia kell. Az alperesnek az mulasztását, hogy a 2012. február 29-i közbenső mérleg nem tartalmazott pénzforgalmi kimutatást, illetve hogy a hitelezők felszámolási költségének esedékességére nem állnak rendelkezésre adatok, jogszabálysértés nélkül értékelte a jogerős ítélet a felszámoló terhére. Nem sérti a bizonyítékok okszerű mérlegelését, hogy a kártérítési felelősség körében az alperes terhére értékelték, hogy az általa készített mérlegek, jelentések tartalmát az azok alapjául szolgáló könyvelési bizonylatokkal nem lehet alátámasztani. A Kúria kiemeli e körben, hogy a felperes által 2016-ban indított hatósági eljárásban sem csatolta be az alperes a felperes által végzett ellenőrzéshez szükséges iratokat, holott azok ekkor még nem semmisültek meg (9/F/7. alatt csatolt határozat).

[37] Rámutat a Kúria, hogy az rPp. 164. § (1) bekezdése alapján – a felelősség alóli kimentéshez – az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperes hitelezői igényét megelőzően azért elégített ki későbbi esedékességű felszámolási költséget, mert azok az adós vagyonának védelmével, a követelések behajtásával, a vagyon pénzzé tételével kapcsolatban merültek fel. Az alperes ugyan előadta ezeket a hivatkozásait, de értékelhető módon nem igazolta azokat. Az a tényállítása pedig, hogy a későbbi esedékességű felszámolási költségek kifizetésére a felperes bér garancia-támogatás visszafizetési hitelezői igényét megelőzően azért volt szükség, hogy az adós a termelést folytathassa, azért nem vehető figyelembe, mert az adós 2011. június 23. után már nem folytatott termelési tevékenységet. Az alperes által a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, a fellebbezéséhez csatolt más adósok felszámolási eljárásában keletkezett okiratok pedig nem alkalmasak arra, hogy a felelősség alóli kimentése alapjául szolgáljanak, ahogyan az NFA körében tett hivatkozásai sem. A Kúria ez utóbbi kérdés kapcsán is egyetért a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel.

[38] Az ügyben eljáró bíróságok a kártérítési felelősség polgári jogi szabályának helyes értelmezésével jogszabálysértés nélkül következtettek a felszámolási vagyon által fedezett felszámolási költségekre és állapították meg, hogy a 2012. decemberi vagyonértékesítésből a felszámolási költségek kifizetésére fordítható 138.748.923 forint az alperes jogszerű eljárása esetén fedezte volna a felperes első bér garancia-támogatás iránti igényét. Erre tekintettel az alperes felszámolóként kifejtett jogellenes magatartása és a felperes károsodása közötti okozati összefüggés fennállása is megállapítható, így – a kimentés sikertelenségére is figyelemmel – helye volt az alperes kereset szerinti marasztalásának.

[39] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[38] Az alperes eredménytelen felülvizsgálati kérelme következtében a felülvizsgálati eljárással felmerült perköltségét az rPp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó rPp. 78. §

(1) bekezdése alapján maga viseli, míg a felperes ellenkérelme hiányában az rPp. 78. § (2) bekezdése alapján a Kúria mellőzte a felperes felülvizsgálati perköltsége megállapítását.

[39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2020. november 10.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül: